

IZVJEŠTAJ REVIZIJE UČINKA

PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA REVIZIJE UČINKA

„Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“

Broj: 01-02-10-11-7-3904-40/22

Sarajevo, mart 2023. godine

**Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka
„Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija
Federacije Bosne i Hercegovine“**

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“ koji je objavljen 2021. godine. Praćenje je provedeno u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava (IFPP) i metodologijom za reviziju učinka VRI u BiH. Primijenjeni INTOSAI principi i standardi su: **ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 300 – Principi revizije učinka i ISSAI 3000 – Standardi revizije učinka.**

Praćenje realizacije preporuka iz revizijskih izvještaja završna je faza u revizijskom ciklusu i provodi se s ciljem osiguranja povratnih informacija o realizaciji datih preporuka. **Namjera je potaknuti mehanizme odgovornosti i dovesti do veće realizacije preporuka, te boljih odluka izvršne i zakonodavne vlasti, kao i dužnosnika koji upravljaju javnim resursima.**

Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju i Parlament FBiH nisu razmatrali Izvještaj revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“ kako bi svojim zaključcima obavezali nadležne institucije na efikasnu realizaciju preporuka.

Rezultati praćenja pokazali su da **date preporuke nisu u potpunosti realizovane.** Od njih devet, jedna je u potpunosti realizovana, dok se status realizacije ostalih preporuka razlikovao između subjekata odgovornih za njihovu provedbu. U pogledu realizacije po pojedinačnim subjektima, od ukupno 19 subjekata šest je realizovalo sve preporuke za koje su bili nadležni, dok je kod ostalih realizacija u najvećem broju bila djelimična.

Nakon višegodišnjeg odgađanja stavljeni su u primjenu podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem, čime su uspostavljene pretpostavke za implementaciju ovog Zakona. Također, u 2022. godini donesena je Strategija razvoja FBiH 2021–2027. koja predstavlja temeljni strateški dokument FBiH. Međutim, još uvijek nedostaje podzakonski akt kojim se treba urediti povezivanje strateškog i investicijskog planiranja s budžetskim planiranjem, kako bi se omogućilo sistemsko upravljanje razvojem u Federaciji BiH i efikasna realizacija strateških ciljeva.

Utvrđeno je da ni nakon date preporuke Vijeće Federacije kao savjetodavno tijelo nije započelo s radom, čime je izostala njegova uloga u procesima definisanja, implementacije, monitoringa, evaluacije i izvještavanja o realizaciji razvojnih prioriteta u Federaciji. Unaprijeđene su evidencije o strateškim dokumentima, ali i **dalje nedostaju podaci o svim sektorskim strategijama koje su u izradi, usvojenim strategijama i izvještaji o njihovoj implementaciji. Nisu osigurani ni transparentni podaci o statusu sektorskih strategija koje su dostavljane Parlamentu FBiH na usvajanje.**

Uzimajući u obzir značaj i ulogu strateškog planiranja za razvoj Federacije BiH, Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine cijeni da revidirani subjekti trebaju uložiti dodatne napore na realizaciji datih preporuka. Efikasan proces strateškog planiranja pretpostavka je za ostvarenje društveno-ekonomskog razvoja, učinkovitije upravljanje javnim novcem i ispunjenje zahtjeva za korištenje EU fondova.

Sarajevo, 30. 3. 2023. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Dragan Kolobarić, s. r.

GENERALNI REVIZOR
Dževad Nekić, s. r.

SADRŽAJ

REZIME IZVJEŠTAJA O PRAĆENJU REALIZACIJE PREPORUKA	1
1. UVOD	3
1.1. Cilj praćenja realizacije preporuka	3
1.2. Predmet i obim praćenja	3
1.3. Izvori i metode	3
1.4. Kratak osvrt na Izvještaj revizije učinka čije preporuke su predmet praćenja	4
2. PROCJENA REALIZACIJE PREPORUKA KOJE SU PREDMET PRAĆENJA.....	5
2.1. Aktivnosti subjekata revizije na realizaciji preporuka	6
2.1.1. Status realizacije preporuka datih za uspostavu regulatornih i organizacionih pretpostavki za efikasno upravljanje strategijama	7
2.1.2. Status realizacije preporuka datih za efikasno planiranje i donošenje strategija.....	11
3. POSTUPANJE PARLAMENTA FBiH	18
4. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA REVIZIJE UČINKA.....	19
5. ZAKLJUČCI.....	19
6. DODATNE PREPORUKE	20
P R I L O Z I	21

KORIŠTENE SKRAĆENICE

Skraćenica	Puni naziv
BiH	Bosna i Hercegovina
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMBI	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata
FMERI	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
FMF	Federalno ministarstvo finansija
FMKS	Federalno ministarstvo kulture i sporta
FMOIT	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
FMON	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
FMP	Federalno ministarstvo pravde
FMPIK	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija
FMPU	Federalno ministarstvo prostornog uređenja
FMPVŠ	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
FMROI	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica
FMRPO	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
FMRSP	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
FMT	Federalno ministarstvo trgovine
FMUP	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova
FMZ	Federalno ministarstvo zdravstva
FZZPR	Federalni zavod za programiranje razvoja
Parlament FBiH	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
Ured za reviziju	Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine
Vlada FBiH	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
VRI	Vrhovna revizijska institucija

LISTA TABELA

Tabela 1. Status realizacije preporuka prema broju subjekata obuhvaćenih praćenjem

Tabela 2. Status realizacije preporuka pojedinačno po subjektima revizije

Tabela 3. Pregled podataka o usvajanju sektorskih strategija FBiH u 2021. i 2022. godini

PRILOZI

Prilog 1. Status realizacije preporuka prema subjektima revizije

Prilog 2. Pregled podataka o strategijama u izradi i strategijama koje je usvojila Vlada FBiH u periodu 2021–2022. godine

REZIME IZVJEŠTAJA O PRAĆENJU REALIZACIJE PREPORUKA

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) proveo je praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „**Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine**“, objavljenog 2021. godine. Cilj je bio ispitati preduzete aktivnosti na osnovu Izvještaja i ocijeniti u kojoj mjeri su date preporuke realizovane.

Praćenjem je obuhvaćena realizacija ukupno devet preporuka, koje su date Parlamentu FBiH, Vladi FBiH, Federalnom zavodu za programiranje razvoja, Federalnom ministarstvu finansija i ostalim federalnim ministarstvima nadležnim za izradu sektorskih strategija.

Parlament Federacije BiH nije razmatrao Izvještaj, niti je preduzimao dovoljno aktivnosti na realizaciji date preporuke. Ostali subjekti odgovorni za realizaciju preporuka razmatrali su Izvještaj, a većina ih je preduzimala određene aktivnosti na realizaciji preporuka.

Analizom podataka o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka utvrđeno je:

- Donošenjem Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH¹ i podzakonskih akata uspostavljene su osnovne pretpostavke za sistem planiranja i upravljanja razvojem u Federaciji BiH. S obzirom na to da se Uredba o izradi strateških dokumenata u FBiH,² Uredba o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH³ i Uredba o evaluaciji strateških dokumenata u FBiH⁴ počela primjenjivati tek 2022. godine, njihove efekte moguće je očekivati tek u narednim godinama.
- Ni nakon pet godina od donošenja Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem nije uspostavljen rad Vijeća Federacije, koje je trebalo imati savjetodavnu ulogu u procesima strateškog planiranja.
- Nakon dugogodišnje izrade i usvajanja, u 2022. godini donesena je Strategije razvoja FBiH 2021–2027. koja predstavlja temeljni strateški dokument FBiH.
- Zavod je pružao podršku institucijama prilikom izrade strategija ponajprije učešćem u samom procesu izrade strateških dokumenata. Pored toga, izrađen je Priručnik za izradu strateških dokumenata, koji predstavlja kvalitetan mehanizam za unapređenje planiranja i izrade strateških dokumenata. U saradnji sa drugim institucijama, Zavod je kontinuirano osiguravao obuku i pružao podršku institucijama u procesima izrade strategija. Međutim, iako je Vladi FBiH dat prijedlog da se dopuni i revidira Uredba o izradi strategija u Federaciji BiH, nije bilo daljnjih aktivnosti kako bi se jasnije definisala institucionalna podrška u planiranju i izradi strateških dokumenata Federacije BiH.
- Federalno ministarstvo finansija izradilo je Nacrt uredbe o metodologiji za povezivanje razvojnog, finansijskog i investicijskog planiranja u Federaciji. Završene su pripreme za uspostavljanje softverske aplikacije za sve direktne budžetske korisnike, te se u drugoj polovini 2023. godine očekuje nabavka i instalacija softvera, što će nakon donošenja uredbe omogućiti njenu primjenu.
- Zavod je unaprijedio registar strategija u koji se unose podaci o strategijama u fazi izrade, kao i onima koje su u proceduri donošenja. Također, sadrži izvještaje o razvoju Federacije BiH za svaku godinu, od 2011. do 2022, te izvještaje o razvoju kantona. Međutim, evidencije ne sadrže cjelovite podatke o svim sektorskim strategijama i izvještaje o njihovoj implementaciji.

¹ Usvojen 21. 7. 2017. godine („Službene novine FBiH“, broj 32/17)

² Uredba donesena na sjednici Vlade FBiH održanoj 3. 10. 2019. godine („Službene novine FBiH“, broj 74/19 i 2/21)

³ Uredba usvojena na sjednici Vlade FBiH održanoj 3. 4. 2019. godine („Službene novine FBiH“, broj 74/19 i 2/21)

⁴ Uredba usvojena na sjednici Vlade FBiH 3. 10. 2019. godine („Službene novine FBiH“, broj 74/19 i 2/21)

- Vlada FBiH i druge nadležne institucije nemaju pouzdane podatke o tome koje sektorske strategije Federacije BiH su trebale biti izrađene nakon donošenja Strategije razvoja Federacije BiH za period 2021–2027. godine.
- Nije jasno uređen nadzor nad izradom sektorskih strategija i Vlada FBiH nedovoljno prati da li se poštuju rokovi koje je svojim odlukama odredila za njihovu izradu.
- Utvrđeno je da većina ministarstava nije bila dovoljno efikasna u izradi i donošenju strategija, prema rokovima koje je odredila Vlada FBiH prilikom odobravanja i donošenja odluka o njihovoj izradi.
- Vlada FBiH usvojila je veliki broj strateških dokumenata, koji su dalje upućivani u parlamentarnu proceduru. Oba doma Parlamenta FBiH izrađivala su obavijesti u kojima su navodila da su razmatrala i primila na znanje dostavljene strateške dokumente. Međutim, nisu dostupni transparentni i objedinjeni podaci o tome koji je status njihovog usvajanja.

1. UVOD

U uvodnom dijelu Izvještaja obrazložen je cilj i predmet praćenja realizacije preporuka, izvori podataka i metodologija, i prezentovani su temeljni podaci o Izvještaju revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“ koji je Ured za reviziju objavio 2021. godine. INTOSAI Okvir profesionalnih objava nalaže uspostavu efektivnih mehanizama za praćenje realizacije preporuka iz revizorskih izvještaja.⁵ Vrhovne revizijske institucije trebaju uspostaviti odgovarajući sistem praćenja realizacije preporuka kako bi osigurale da revidirani subjekti postupaju u skladu s datim preporukama.

1.1. Cilj praćenja realizacije preporuka

Cilj praćenja bio je ispitati preduzete aktivnosti na osnovu Izvještaja revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“ i procijeniti u kojoj mjeri su realizovane date preporuke.

1.2. Predmet i obim praćenja

Praćenjem su obuhvaćene aktivnosti subjekata revizije kojima su date preporuke, preduzete nakon objave matičnog Izvještaja revizije učinka (septembar 2021 – januar 2023. godine). Ispitane su aktivnosti Parlamenta FBiH, Vlade FBiH, FZZPR-a i federalnih ministarstva (FMBI, FMERI, FMF, FMKS, FMOIT, FMON, FMP, FMPIK, FMPU, FMPVŠ, FMRPO, FMRSP, FMROI, FMT, FMUP, FMZ).

1.3. Izvori i metode

Podaci i informacije o aktivnostima preduzetim s ciljem realizacije preporuka prikupljene su putem upitnika koji su bili upućeni subjektima revizije. Također, analizirana je važeća regulativa iz predmetne oblasti, dostavljena dokumentacija, te relevantni dokumenti dostupni na službenim internet-stranicama subjekata obuhvaćenih praćenjem.

Svi subjekti dostavili su odgovore na upitnike revizije učinka, a na Upitnik poslan Generalnom sekretarijatu Vlade FBiH odgovore je dostavio FZZPR.

Revidirani subjekti su uz odgovore na upitnik trebali dostaviti relevantnu dokumentaciju kojom dokazuju date odgovore. U slučajevima gdje subjekti nisu dostavili odgovore na postavljena pitanja, odnosno dokaze o preduzetim aktivnostima, smatralo se da aktivnosti na realizaciji preporuke nisu preduzete. Radi provjere podataka analizirana je prikupljena dokumentacija i obavljani su telefonski intervjui s predstavnicima institucija.

Analizom raspoložive dokumentacije, odgovora na Upitnik revizije učinka i informacija dobivenih na osnovu provedenih intervjua izvršena je procjena realizacije preporuka, koje su klasifikovane prema sljedećim kategorijama:

- preporuka je provedena;
- preporuka je djelimično provedena;
- pokrenute su početne aktivnosti na realizaciji preporuke;
- preporuka nije provedena.

Procjena statusa realizacije preporuka data je pojedinačno za svakog subjekta revizije.

⁵ ISSAI 100.51, ISSAI 300.42 i GUID 9030 – Dobre prakse vezane za nezavisnost VRI

1.4. Kratak osvrt na Izvještaj revizije učinka čije preporuke su predmet praćenja

Ured za reviziju je 2021. godine objavio Izvještaj revizije učinka o temi „**Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine**“. Cilj revizije bio je ispitati da li su nadležne institucije uspostavile efikasan sistem upravljanja strategijama FBiH, te je li osigurano efikasno planiranje i donošenje strategija značajnih za razvoj FBiH.

Revizijom je utvrđeno:

- Osnovne regulatorne pretpostavke potrebne za efikasno upravljanje strategijama značajnim za razvoj FBiH nisu uspostavljene već niz godina. Rezultat toga bilo je donošenje međusobno neusklađenih strateških dokumenata.
- Donošenjem Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH 2017. godine, oblast razvojnog planiranja prvi put je detaljnije propisana. Podzakonski akti su trebali biti doneseni u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona.⁶ Revizijom je utvrđeno da je tek dvije godine nakon stupanja na snagu Zakona Vlada FBiH donijela uredbe značajne za planiranje i provedbu strategija. Međutim, odgodom primjene uredbi koje su donesene na osnovu ovog Zakona i koje su trebale osigurati njegovu primjenu, predmetna oblast ostala je neuređena.
- Konstatovana je neusklađenost strateškog planiranja s planiranjem Budžeta. FMF ni četiri godine nakon usvajanja Zakona nije izradio propis o metodologiji za povezivanje razvojnog, finansijskog i investicijskog planiranja u Federaciji,⁷ što je imalo za posljedicu da su se strateški dokumenti često izrađivali bez adekvatnog planiranja finansijskih sredstva potrebnih za njihovu realizaciju, što je u konačnici onemogućavalo njihovu realizaciju.
- Vlada FBiH, kao ni druge nadležne institucije, nema pouzdane podatke o tome koje sektorske strategije Federacije BiH su u periodu 2008–2020. godine trebale biti izrađene, koje su donesene, a koje nedostaju. Nisu uspostavljene evidencije o izrađenim i donesenim strategijama i izvještajima o njihovoj implementaciji. Utvrđeno je da ni četiri godine od donošenja Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH nisu uspostavljene potrebne evidencije.
- U promatranom periodu (2008–2020. godine) u FBiH nije bio donesen temeljni strateški dokument koji bi predstavljao osnovu za izradu sektorskih strategija. Strategija ekonomskog razvoja FBiH, kao zbir strategija nadležnih federalnih ministarstava bitnih za ekonomski razvoj Federacije, nikad nije objedinjena ni usvojena. Pojedina ministarstva nisu poduzimala aktivnosti s ciljem strateškog uređivanja oblasti iz svoje nadležnosti.
- Vlada FBiH usvojila je brojne strateške dokumente, koji nisu dalje upućivani Parlamentu FBiH na razmatranje i donošenje.⁸ Nisu dostupni transparentni i objedinjeni podaci o tome koliko je ukupno strategija koje su izrađene i u proceduri usvajanja, odnosno koji je status njihovog usvajanja.

U Izvještaju revizije učinka „**Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine**“ dato je ukupno devet preporuka. Za njihovu realizaciju bili su odgovorni Parlament FBiH, Vlada FBiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, Federalno ministarstvo finansija, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo zdravstva, Federalno ministarstvo trgovine, Federalno ministarstvo prostornog

⁶ Član 35 stav 3. i 4. Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH

⁷ U članu 32. stav 2. Zakona navedeno je da Propis o metodologiji utvrđuje Vlada FBiH na prijedlog FMF-a, uz prethodno mišljenje FZZPR-a.

⁸ Strategija za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u FBiH 2016. – 2021., Strategija za prevenciju, tretman i kontrolu malignih neoplazmi u FBiH 2012. – 2020., Strategija ranog rasta i razvoja djece u FBiH 2013. – 2017., Strategija reforme upravljanja javnim financijama u FBiH 2017. – 2020. godine

uređenja, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, Federalno ministarstvo kulture i sporta, Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Federalno ministarstvo pravde, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, nadležna za izradu sektorskih strategija. Prije sačinjavanja konačnog Izvještaja subjekti revizije imali su priliku očitovati se na utvrđene nalaze i date preporuke. Relevantni i adekvatno dokumentovani komentari inkorporirani su u konačni Izvještaj, koji je dostavljen subjektima revizije i nadležnim organima vlasti na postupanje. Izvještaj je objavljen na internet-stranici Ureda za reviziju institucija u FBiH (www.vrifbih.ba) kako bi bio dostupan široj javnosti.

2. PROCJENA REALIZACIJE PREPORUKA KOJE SU PREDMET PRAĆENJA

Na osnovu provedenog praćenja utvrđeno je da su subjekti preduzimali određene aktivnosti na realizaciji preporuka. Međutim, one i dalje nisu u potpunosti implementirane. Od dvije preporuke date FZZPR-u jedna je u potpunosti realizovana, a jedna djelimično. Vlada FBiH je od pet datih preporuka potpuno provela jednu, dvije djelimično, za jednu je pokrenula početne aktivnosti, a za jednu nije preduzimala aktivnosti na realizaciji. Šest federalnih ministarstava u potpunosti je realizovalo sve preporuke koje su im date, dok je status realizacije kod ostalih deset ministarstava bio različit. U narednim tabelama daje se pregled realizacije preporuka po broju subjekata i pojedinačno po subjektima.

Tabela 1. Status realizacije preporuka prema broju subjekata obuhvaćenih praćenjem

R. br.	Preporuka	Broj subjekata koji su proveli preporuku	Broj subjekata koji su djelimično proveli preporuku	Broj subjekata koji su pokrenuli početne aktivnosti	Broj subjekata koji nisu proveli preporuku	Broj subjekata kojima je data preporuka
1.	Osigurati primjenu Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH i podzakonskih akata donesenih temeljem ovog Zakona, kako bi se uspostavio harmoniziran i efikasan sistem upravljanja strategijama Federacije BiH.	1				1
2.	Uspostaviti rad Vijeća Federacije u skladu s obavezama propisanim Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem.				1	1
3.	Osigurati institucionalnu podršku u izradi sektorskih strategija.	1	1			2
4.	Izraditi propis o metodologiji za povezivanje razvojnog, finansijskog i investicijskog planiranja u Federaciji, shodno obavezama propisanim Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH.		1			1
5.	Uspostaviti i voditi pouzdane i cjelovite evidencije o strateškim dokumentima Federacije BiH i izvještajima o njihovoj implementaciji.		1			1
6.	Osigurati blagovremeno razmatranje i donošenje strategija koje se Parlamentu FBiH dostavljaju na usvajanje.			1		1
7.	Uspostaviti nadzor nad planiranjem i izradom strategija FBiH.			1		1
8.	Utvrđiti sektorske strateške dokumente koje je potrebno donijeti u narednom periodu, te pristupiti njihovoj koordiniranoj izradi.	7	5	5	0	17
9.	Osigurati efikasnu izradu sektorskih strategija iz nadležnosti ministarstava i njihovo blagovremeno upućivanje u proceduru usvajanja.	7	4	3	2	16

Praćenjem realizacije preporuka pojedinačno po subjektima konstatovano je da je status realizacije preporuka bio različit, što se prezentira u tabeli.

Tabela 2. Status realizacije preporuka pojedinačno po subjektima revizije

R/br.	Subjekti	Ukupan broj preporuka	Broj preporuka koje su provedene	Broj preporuka koje su djelimično provedene	Broj preporuka za koje su pokrenute početne aktivnosti	Broj preporuka koje nisu provedene
1.	Parlament FBiH	1			1	
2.	Vlada FBiH	5	1	2	1	1
3.	Federalni zavod za programiranje razvoja	2	1	1		
4.	Federalno ministarstvo finansija	3	2	1		
5.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	2	2			
6.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	2	2			
7.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	2	2			
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	2		2		
9.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	2	2			
10.	Federalno ministarstvo zdravstva	2			2	
11.	Federalno ministarstvo trgovine	2			1	1
12.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	2	2			
13.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	2			1	1
14.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	2		2		
15.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	2			2	
16.	Federalno ministarstvo boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	2		2		
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	2			2	
18.	Federalno ministarstvo pravde	2		2		
19.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	2	2			

2.1. Aktivnosti subjekata revizije na realizaciji preporuka

U narednom dijelu Izvještaja prezentiraju se aktivnosti koje su subjekti kojima su date preporuke poduzimali na njihovoj realizaciji i daje se procjena statusa realizacije preporuka za svakog od njih.

Izvještaj revizije učinka razmatrali su svi subjekti kojima su preporuke bile upućene,⁹ izuzev Parlamenta FBiH. Prema informacijama FZZPR-a, Izvještaj je razmatran i na redovnoj sjednici Vlade FBiH.¹⁰

⁹ FMERI je razmatrao pitanja navedena u Izvještaju i diskutovao o mogućim načinima njihovog rješavanja; FMRPO je nakon razmatranja Izvještaja preduzeo aktivnosti na predlaganju izrade strateškog dokumenta iz svoje nadležnosti; FMOIT je razmatrao Izvještaj i planirao

2.1.1. Status realizacije preporuka datih za uspostavu regulatornih i organizacionih pretpostavki za efikasno upravljanje strategijama

- **Preporuka data Vladi FBiH**

Preporuka 1. Osigurati primjenu Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog Zakona, kako bi se uspostavio harmoniziran i efikasan sistem upravljanja strategijama Federacije BiH.

Status realizacije preporuke

Provedena

S ciljem realizacije ove preporuke bilo je potrebno da Vlada FBiH osigura stavljanje na snagu Uredbe o izradi strateških dokumenata u FBiH, Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH i Uredbe o evaluaciji strateških dokumenata u FBiH, kako bi se osigurala primjena Zakona i uspostavio sistem upravljanja strategijama FBiH.

Praćenjem je utvrđeno da je preporuka provedena. Naime, nakon višegodišnjeg odgađanja, 1. 1. 2022. godine stavljene su na snagu Uredba o izradi strateških dokumenata u FBiH, Uredba o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH i Uredba o evaluaciji strateških dokumenata u FBiH, koje su donesene još 2019. godine. Primjena ovih podzakonskih akata pretpostavka je za implementaciju samog Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem, a njihovi potpuni efekti očekuju se u narednom periodu.

Preporuka 2. Uspostaviti rad Vijeća Federacije u skladu s obavezama propisanim Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem.

Status realizacije preporuke

Nije provedena

Za realizaciju ove preporuke bilo je potrebno da se uspostavi redovan rad Vijeća Federacije i, po potrebi, sektorskih vijeća, kako bi se osigurala savjetodavna podrška u procesima definisanja, implementacije, monitoringa, evaluacije i izvještavanja o realizaciji razvojnih prioriteta u FBiH.

Praćenjem je utvrđeno da preporuka nije provedena s obzirom na to da ni nakon pet godina od donošenja Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem nije uspostavljen rad Vijeća Federacije. Vlada FBiH je nakon kašnjenja od godinu dana¹¹ donijela Odluku o utvrđivanju sastava, broja članova i načina rada Vijeća o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem FBiH (Vijeće Federacije).¹² Međutim, Vijeće je osnovano samo formalno i nikada nije počelo s radom.¹³

izradu strateških dokumenata; FMPIK je razmatrao Izvještaj revizije učinka i date preporuke prosljedio svim sektorima na analizu; U FMF-u je o preporukama razgovarano na internim sastancima s pomoćnicima ministra koji su nosioci izrade strategija i drugim relevantnim partnerima, što je rezultiralo njihovom izradom i donošenjem; U FMP-u su rukovodeći službenici i sekretar Ministarstva upoznati s preporukama i potrebom ulaganja dodatnog angažmana prilikom sačinjavanja strateških dokumenata; FMBl je na sjednicama kolegija razmatrao Izvještaj revizije učinka, kako bi jasno i koncizno odredio strategiju za realizaciju preporuka i lica zadužena za realizaciju.

¹⁰ Odgovori FZZPR-a na Upitnik revizije učinka i Saopćenje o radu s 288. redovne sjednice Vlade FBiH od 4. 11. 2021. godine

¹¹ Prema članu 35. Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH, koji je donesen u aprilu 2017. godine, propisano je da se ova Odluka donese šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

¹² V broj 1249/2018 25. oktobra 2018. godine

¹³ Prema Odluci o utvrđivanju sastava, broja članova i načina rada Vijeća o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem FBiH, Vijećem Federacije predsjedava premijer Federacije, a u slučaju njegove odsutnosti drugi zamjenik premijera Federacije koji, između ostalog, inicira razmatranje i raspravu o pojedinim pitanjima iz djelokruga Vijeća Federacije, saziva sjednicu Vijeća Federacije i predlaže dnevni red, brine o radu Vijeća Federacije i potpisuje akte koje donosi Vijeće Federacije.

Ističući značaj rada Vijeća Federacije kao veoma važnog instrumenta razvojnog planiranja, FZZPR, koji treba da vrši stručne poslove za potrebe rada Vijeća, upućivao je Vladi FBiH inicijativu¹⁴ u kojoj je ukazivao na potrebu uspostavljanja njegovog rada. Međutim, **Vlada FBiH ni nakon upućene inicijative FZZPR-a nije uspostavila rad Vijeća Federacije.**¹⁵

Neuspostavljanjem rada Vijeća Federacije izostale su i preporuke koje bi davalo nadležnim institucijama u procesu strateškog planiranja s obzirom na njegovu savjetodavnu ulogu u procesima definisanja, implementacije, monitoringa, evaluacije i izvještavanja o realizaciji razvojnih prioriteta, i djelovanja u skladu s načelima partnerstva i saradnje, kako je propisano Zakonom i definisano Odlukom o njegovom uspostavljanju.¹⁶

- **Preporuka data Vladi FBiH i Federalnom zavodu za programiranje razvoja**

Preporuka 3. Osigurati institucionalnu podršku u izradi sektorskih strategija.	
Status realizacije preporuke	
Djelimično provedena	Provedena
Vlada FBiH	FZZPR

S ciljem realizacije ove preporuke bilo je potrebno jasno definisati ulogu Federalnog zavoda za programiranje razvoja prilikom izrade sektorskih strategija FBiH, kako bi se osigurala odgovarajuća institucionalna podrška u planiranju i izradi strategija.

Vlada FBiH ovu preporuku djelimično je realizovala, jer je stavljena na snagu Uredba o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH, u kojoj je definisano da FZZPR pruža stručnu podršku u koordinaciji procesa izrade strateških dokumenata. Međutim, nije poduzimala aktivnosti na dopuni Uredbe kako bi se, shodno datoj preporuci, jasnije definisala uloga FZZPR-a u izradi sektorskih strategija.

FZZPR je predložio Vladi FBiH da se dopuni i revidira Uredba o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH, s ciljem jasnijeg definisanja uloge Zavoda prilikom izrade sektorskih strategija FBiH. Međutim, nakon dostavljenog prijedloga daljnje aktivnosti nisu poduzimane.¹⁷

Ustanovljeno je da je Zavod nastojao unaprijediti institucionalne kapacitete za planiranje i izradu strateških dokumenata. U saradnji s drugim institucijama Zavod je osigurao kontinuiranu obuku kadrova za institucije koje izrađuju sektorske strategije, te učestvovao u procesu izrade pojedinih strateških dokumenata.¹⁸

Prema navodima FZZPR-a, ono što još uvijek predstavlja izazov za nosioce izrade strateških dokumenata jeste priprema i sama izrada strateških dokumenata. **FZZPR je izradio Priručnik za izradu strateških dokumenata u Federaciji BiH.** Svrha Priručnika je da pomogne rukovodiocima i ostalim učesnicima koji su angažovani na poslovima izrade strateških dokumenata da kvalitetno i pravovremeno obave najvažnije zadatke vezane za proces izrade strateških dokumenata, te da podstaknu i koordiniraju druge u izvršavanju njihovih obaveza i zadataka u tom procesu. Između ostalog, dat je okvirni period trajanja pojedinačnih faza u procesu izrade, te su opisani pojedinačni

¹⁴ Broj: 01-24-5-117/20 od 28. 9. 2020. godine

¹⁵ Prema izjavi nadležnih iz FZZPR-a, nemaju informacije o tome zašto Vlada FBiH nije uspostavila rad Vijeća Federacije.

¹⁶ U Odluci o utvrđivanju sastava i broja članova i načina rada Vijeća za razvojno planiranje i upravljanje razvojem Federacije Bosne i Hercegovine; V broj 1249/2018 od 25. 10. 2018. godine – u poglavlju X navedeno je da se na sjednici Vijeća donose preporuke u formi zaključaka koji se dostavljaju nadležnim institucijama u Federaciji na daljnje postupanje.

¹⁷ Prema dostavljenim informacijama i izjavi sagovornika iz FZZPR-a, odlučeno je da se proces izmjene uredbi uspori zbog nedostatka podzakonskih akata za programsko budžetiranje, koje treba da donese FMF.

¹⁸ Dostavljena dokumentacija i odgovori FZZPR-a na Upitnik revizije učinka

koraci i faze.¹⁹ Uvidom u Priručnik ustanovljeno je da predstavlja kvalitetnu osnovu za unapređenje rada nosilaca izrade strateških dokumenata.

- **Preporuka data Federalnom ministarstvu finansija**

Preporuka 4. Izraditi propis o metodologiji za povezivanje razvojnog, finansijskog i investicijskog planiranja u Federaciji, shodno obavezama propisanim Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH.
Status realizacije preporuke
Djelimično provedena

S ciljem realizacije ove preporuke bilo je potrebno izraditi nedostajući podzakonski akt, shodno obavezama iz Zakona, i uputiti ga na usvajanje Vladi FBiH, kako bi se osiguralo usaglašavanje strateškog planiranja s planiranjem Budžeta.

Preporuka je djelimično provedena. Ministarstvo je izradilo Nacrt uredbe o metodologiji za povezivanje razvojnog, finansijskog i investicijskog planiranja u Federaciji, međutim, ovaj podzakonski akt još uvijek nije finaliziran i dostavljen Vladi FBiH na usvajanje. Uvidom u Nacrt ustanovljeno je da se uredbom, između ostalog, uređuju principi i način²⁰ povezivanja razvojnog, strateškog i investicijskog planiranja s budžetskim planiranjem u FBiH. Također, FMF je preduzeo aktivnosti na uspostavljanju softverske aplikacije radi povezivanja strateškog planiranja i programskog budžetiranja u FBiH. Prema navodima Ministarstva, u drugoj polovini 2023. godine očekuje se nabavka i instalacija softverske aplikacije, kako bi se nakon konačnog donošenja uredbe omogućila njena primjena.²¹

U svrhu stvaranja pretpostavki za realizaciju strateških ciljeva, mjera i prioriteta neophodno je povezivanje prioriteta iz strateških i implementacijskih dokumenata sa budžetima i programima javnih investicija u Federaciji.²² Indikativni finansijski okvir trebao bi sadržavati minimalno procjenu potrebnih finansijskih sredstava po strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama iz budžeta, te po ostalim izvorima finansiranja, kao što su kreditna sredstva, sredstva Evropske unije i ostale donacije.²³

U 2022. godini donesen je Zakon o budžetima u Federaciji BiH,²⁴ što je bio preduslov za donošenje podzakonskih akata vezanih za programsko budžetiranje.²⁵ Između ostalog, uređuje i pitanje planiranja budžeta i programsko budžetiranje.

Nedostatak povezivanja prioriteta iz strateških i implementacijskih dokumenata²⁶ sa budžetima i programima javnih investicija u Federaciji ograničavajući je faktor za njihovu realizaciju. Također, onemogućava praćenje i izvještavanje o realizovanim mjerama i projektima predviđenim u strategiji, kako bi se osigurala informacija donosiocima odluka da za narednu godinu obezbijede finansijske pretpostavke za njihovu adekvatnu implementaciju.

¹⁹ Izrada strateških dokumenata u Federaciji BiH – Priručnik za praktičare javnog sektora, 2021.

²⁰ Donošenjem uredbe definisat će se način povezivanja budžetskog i strateškog planiranja, način povezivanja budžetskog i investicijskog planiranja i način povezivanja investicijskog i strateškog planiranja.

²¹ Informacije dostavljene u očitovanju na Nacrt izvještaja o praćenju

²² Prema članu 32. stav 2. Zakona, Propis o metodologiji utvrđuje Vlada FBiH na prijedlog FMF-a, uz prethodno mišljenje FZZPR-a.

²³ Strateško planiranje (adsfbih.gov.ba)

²⁴ „Službene novine Federacije BiH“, broj 25/22

²⁵ Izvještaj revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija u FBiH“

²⁶ Implementacija Strategije razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021–2027. vršit će se putem trogodišnjih i godišnjih planova rada organa uprave na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH.

- **Preporuka data Federalnom zavodu za programiranje razvoja**

Preporuka 5. Uspostaviti i voditi pouzdane i cjelovite evidencije o strateškim dokumentima Federacije BiH i izvještajima o njihovoj implementaciji.

Status realizacije preporuke

Djelimično provedena

S ciljem realizacije preporuke bilo je potrebno utvrditi procedure prikupljanja, provjere i objedinjavanja podataka o strategijama FBiH, te osigurati njihovu primjenu. U saradnji s Vladom FBiH trebalo je propisati obavezu federalnim institucijama da redovno dostavljaju podatke o strategijama i izvještajima o njihovoj implementaciji, potrebne za vođenje evidencija. Također, trebalo je redovno ažurirati i objavljevati evidencije o strategijama.

Preporuka je djelimično realizovana s obzorom na to da je FZZPR preduzimao određene aktivnosti na unapređenju evidencija o strateškim dokumentima Federacije BiH, ali one i dalje nisu cjelovite i u potpunosti pouzdane.

FZZPR je unaprijedio registar strategija u koji se evidentiraju podaci o nosiocima izrade i nazivu strateškog dokumenta, periodu važenja donesenih strategija, kao i podaci o strategijama koje su u fazi izrade.²⁷ Također, registar sadrži izvještaje o razvoju Federacije BiH za svaku godinu, od 2011. do 2022, te podatke o važećim strategijama kantona i izvještaje o razvoju kantona. Međutim, **postojeće evidencije još uvijek ne sadrže potpune i pouzdane podatke o statusu usvajanja, odnosno donošenja strategija, kao ni izvještaje o implementaciji pojedinačnih sektorskih strategija.**

Utvrđeno je da je **FZZPR donio Pravilnik o vođenju evidencija usvojenih strateških dokumenata u FBiH,**²⁸ kojim je uređeno evidentiranje usvojenih strategija. Pravilnikom je određen način prikupljanja²⁹ i ažuriranja podataka o usvojenim strategijama, te obaveze zadužene osobe za provođenje ove aktivnosti. Prema Pravilniku, baza podataka, između ostalog, treba da sadrži i datum donošenja odluke o izradi strateškog dokumenta i izvještaj o njegovoj implementaciji.

U odgovoru FZZPR-a na Upitnik revizije učinka navedeno je da **federalne institucije nemaju zakonsku obavezu dostavljanja podataka o odlukama Vlade FBiH kojima je odobrena izrada sektorskih strategija.** Također, navedeno je da ne postoji obaveza institucija da izvještaje o implementaciji strategija dostavljaju Zavodu, nego se oni u budućnosti trebaju objavljevati na internet-stranicama ministarstava.³⁰

FZZPR je na osnovu analize Izvještaja o reviziji učinka uputio dopis Vladi FBiH s prijedlogom da se dopuni i revidira Uredba o izradi strateških dokumenata u FBiH i odredi obaveza institucijama da dostavljaju podatke o procesu planiranja i izrade strategija. Međutim, **nisu preduzimane daljnje aktivnosti u vezi s predloženim izmjenama Uredbe o izradi strateških dokumenata u FBiH, kako bi se prijedlog precizirao i odredila obaveza nadležnim institucijama da dostavljaju informacije o strateškim dokumentima.** Analiza dokumentacije pokazala je da Zavod s ciljem prikupljanja podataka o strategijama i dalje koristi elektronske medije, službene novine FBiH, službene internet-stranice institucija i druge dostupne izvore.

²⁷ Podaci o sektorskim strategijama za koje je Vlada FBiH donijela odluke/zaključke o izradi

²⁸ Broj: 01-02-2-48/22 od 7. 3. 2022. godine

²⁹ Podaci za bazu podataka o svim usvojenim strateškim dokumentima na nivou FBiH i kantona prikupljaju se na osnovu: objavljenih izvještaja o radu sa sjednica Vlade FBiH, internet-stranica kantonalnih i federalnih ministarstava, slanjem zvaničnih dopisa putem elektronske pošte i neposrednim kontaktom putem telefona s kantonalnim i federalnim ministarstvima, preko internet-stranica Parlamenta FBiH i kantonalnih skupština, preko javnih medija, (radio, štampa, TV, internetski portali).

³⁰ Prema članu 30. Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH, svi izvještaji o evaluaciji strateških dokumenata predviđeni ovim Zakonom dostupni su javnosti i objavljuju se na internet-stranicama institucija.

2.1.2. Status realizacije preporuka datih za efikasno planiranje i donošenje strategija

- Preporuka data Parlamentu FBiH

Preporuka 6. Osigurati blagovremeno razmatranje i donošenje strategija koje se Parlamentu FBiH dostavljaju na usvajanje.
Status realizacije preporuke
Pokrenute početne aktivnosti

Pokrenute su početne aktivnosti na realizaciji preporuke s obzirom na to da je Parlament FBiH razmatrao i usvojio samo Strategiju razvoja Federacije BiH za period 2021–2027. godine, dok sektorske strategije nije donosio, već ih je razmatrao i primao na znanje.

Obaveza da Parlament FBiH donese strategiju razvoja FBiH i sektorske strategije Federacije, na prijedlog Vlade FBiH, propisana je Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH,³¹ te Uredbom za izradu strateških dokumenata u FBiH.³²

Pregledom obavijesti oba doma Parlamenta Federacije BiH konstatovano je da je Parlament FBiH nastavio praksu nedonošenja sektorskih strategija koje mu je uputila Vlada FBiH, iako je to propisano Zakonom i Uredbom. Umjesto toga, za **većinu sektorskih strategija koje je razmatrao navedeno je da su primljene na znanje**. Ovakvo razmatranje strategija bila je praksa prije stupanja na snagu Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH 2017. godine.

Parlament FBiH je u 2021. i 2022. godini, od deset prijedloga strateških dokumenata koje je Vlada Federacije uputila u parlamentarnu proceduru, razmatrao i usvojio samo jednu strategiju. Tri su razmatrala i primila na znanje oba doma Parlamenta FBiH. Jednu strategiju razmatrao je i usvojio Predstavnički dom, ali nije usvojena na Domu naroda, dok pet strategija nije razmatrao nijedan dom.

U tabeli su prikazani podaci o statusu usvajanja sektorskih strategija u periodu 2021–2022. godine.

Tabela 3. Pregled podataka o usvajanju sektorskih strategija FBiH u 2021. i 2022. godini

R. br.	Naziv strateškog dokumenta	Datum usvajanja na Vladi BiH	Datum upućivanja Parlamentu FBiH	Datum usvajanja na sjednici Predstavničkog doma	Datum usvajanja na sjednici Doma naroda
1.	Strategija razvoja Federacije BiH 2021–2027. godine	18. 2. 2021.	29. 3. 2021.	Usvojena 27. 4. 2021.	15. 12. 2021. povučena radi dodatnih konsultacija; usvojena 12. 4. 2022.
2.	Strategija upravljanja dugom 2021–2023. godine	18. 2. 2021.	18. 2. 2021.	Razmatrao i primio na znanje 30. 3. 2021.	Razmatrao i primio na znanje 24. 3. 2022.
3.	Strategija reforme upravljanja javnim finansijama u Federaciji Bosne i Hercegovine 2021–2025.	25. 3. 2021.	25. 3. 2021.	Razmatrao i primio na znanje 27. 4. 2021.	Razmatrao i primio na znanje 24. 3. 2022.
4.	Strategija razvoja sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine 2021–2027.	15. 4. 2021.	15. 4. 2021.	Razmatrao i primio na znanje 5. 7. 2021.	Razmatrao i primio na znanje 24. 3. 2022.
5.	Strategija zapošljavanja u FBiH 2021–2027. godine	6. 5. 2021.	6. 5. 2021.	Usvojena 27. 9. 2021.	Razmatrana 23. 11. 2021, ali nije usvojena
6.	Strategija upravljanja dugom Federacije BiH 2022–2024. godine	12. 5. 2022.	12. 5. 2022.	Nije razmatrana	Nije razmatrana
7.	Strategija razvoja turizma FBiH	4. 8. 2022.	9. 8. 2022.	Nije razmatrana	Nije razmatrana

³¹ Član 16. stav 5. i član 17. stav 5. Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH

³² Član 18. stav 1. Uredbe o izradi strateških dokumenata

	2022–2027.				
8.	Strategija zaštite okoliša 2022–2032. godine	25. 8. 2022.	26. 8. 2022.	Nije razmatrana	Nije razmatrana
9.	Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije BiH 2021–2027. godine	27. 10. 2022.	28. 10. 2022.	Nije razmatrana	Nije razmatrana
10.	Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici 2021–2027. godine	19. 1. 2023.	27. 1. 2023.	Nije razmatrana	Nije razmatrana

Strategiju razvoja FBiH 2021–2027. usvojila je Vlada FBiH 2021,³³ a Parlament FBiH u aprilu 2022. godine.³⁴ Analizom dostupne dokumentacije utvrđeno je da je, pored dugog čekanja da Parlament FBiH usvoji ovaj temeljni strateški dokument FBiH, i sama izrada i usvajanje Vlade FBiH trajalo dvije i po godine. Neblagovremena izrada, razmatranje i donošenje strategije razvoja FBiH dovelo je u pitanje blagovremenost implementacije definisanih prioriteta i ostvarivanje strateških ciljeva važnih za građane FBiH. Također, ovakva situacija uticala je na izradu i provođenje sektorskih strategija, s obzirom na to da Strategija razvoja FBiH predstavlja temelj za njihovu izradu.

- **Preporuka data Vladi FBiH**

Preporuka 7. Uspostaviti nadzor nad planiranjem i izradom strategija FBiH.
Status realizacije preporuke
Pokrenute početne aktivnosti

S ciljem realizacije ove preporuke bilo je potrebno osigurati da Vlada FBiH uredi pitanje nadzora nad procesima planiranja i izrade strategija FBiH kako bi se osiguralo poštovanje utvrđenih rokova za izradu strategija i pretpostavke za njihovo efikasno donošenje. Posebno je trebalo osigurati da Generalni sekretarijat Vlade FBiH redovno i sistemski prati realizaciju zaključaka Vlade FBiH vezanih za izradu strategija i obavještava Vladu FBiH u slučaju nepoštovanja utvrđenih rokova. Pored toga, bilo je potrebno precizno utvrditi obaveze Federalnog zavoda za programiranje razvoja, da u okviru vođenja evidencija o strategijama evidentira i planirane strategije, kako bi se osigurala transparentnost ovih podataka.

Pokrenute su početne aktivnosti na realizaciji date preporuke.

Vlada BiH je, na prijedlog federalnih ministarstava, usvajala informacije i izvještaje o realizaciji strateških i provedbenih dokumenata.³⁵ Također, zaključcima je zaduživala nadležna ministarstva da i dalje prate, analiziraju i izvještavaju Vladu o provođenju strateških i implementacijskih dokumenata jednom godišnje, a po potrebi i češće. Na osnovu ovih informacija Vlada je donosila zaključke i/ili odluke o pokretanju aktivnosti na izradi novih ili produžavala rok važenja postojećih strategija, te na taj način raspolagala određenim podacima o planiranju i izradi strateških dokumenata FBiH.

Međutim, nije osigurano da Generalni sekretarijat ili određena služba Vlade FBiH redovno i sistemski prati realizaciju zaključaka vezanih za izradu strategija. U dopisu koji je dostavljen Uredu za reviziju Generalni sekretarijat Vlade FBiH³⁶ naveo je da, u skladu s nadležnostima, nije nosilac niti jedne aktivnosti u vezi s planiranjem, donošenjem i implementacijom strategija na nivou Federacije BiH. Praćenjem je utvrđeno da je izmjenama i dopunama Uredbe o Generalnom sekretarijatu, koje su urađene u 2021. i 2022. godini, smanjen djelokrug rada Generalnog sekretarijata. Posljednjim

³³ Vlada FBiH usvojila je na 256. sjednici održanoj 18. 2. 2021. godine

³⁴ Predstavnički dom Parlamenta FBiH je 27. 4. 2021. godine na 21. redovnoj sjednici usvojio Strategiju razvoja FBiH, a Dom naroda 12. 4. 2022. godine na 12. vanrednoj sjednici.

³⁵ Informacije dobivene od revidiranih subjekata, prikupljene sa službene internet-stranice i saopćenja o radu sa sjednica Vlade FBiH

³⁶ Dopis broj: 04-04-685-1/2021 od 5. 1. 2023. godine

izmjenama, krajem 2022. godine,³⁷ nadležnosti Generalnog sekretarijata vezane za praćenje realizacije Vladinih zaključaka su ukinute, ali nije propisano ko će ubuduće vršiti ove poslove. Na ovaj način **nije osigurano praćenje realizacije zaključaka Vlade FBiH, kako bi se pratila dinamika izrade strategija i obavještavala Vlada FBiH u slučaju nepoštovanja utvrđenih rokova.**

Praćenje je pokazalo da, iako nisu preduzete konkretne aktivnosti da se precizno utvrdi obaveza FZZPR-a da u okviru vođenja evidencija o strategijama vodi i informacije o planiranim strategijama, Zavod je, nakon date preporuke, započeo aktivnosti na njenoj realizaciji.³⁸

FZZPR vodi evidencije o odlukama Vlade FBiH o pokretanju procesa izrade sektorskih strategija. Međutim, nisu evidentirane sve strategije za koje su donesene odluke ili zaključci Vlade, što ukazuje na nedovoljno ažuriranje ovih podataka.³⁹ **S obzirom na to da nije osigurano praćenje realizacije Vladinih zaključaka ni poštovanje rokova za izradu strategija, te da nije precizno utvrđena obaveza FZZPR-a vezano za unapređenje evidencija o strategijama, započete aktivnosti nisu bile dovoljne da se uspostave adekvatne pretpostavke za nadzor nad planiranjem i izradom strategija FBiH.**⁴⁰

S obzirom na povezanost aktivnosti koje su preduzimane na realizaciji preporuke 8. i 9, u nastavku se prezentiraju objedinjene informacije o njihovoj realizaciji.

- **Preporuka za Vladu FBiH i federalna ministarstva nadležna za izradu sektorskih strategija**

Preporuka 8. Utvrditi sektorske strateške dokumente koje je potrebno donijeti u narednom periodu, te pristupiti njihovoj koordiniranoj izradi.		
Status realizacije preporuke		
Provedena	Djelimično provedena	Pokrenute početne aktivnosti
FMOIT, FMF, FMERI, FMRPO, FMRSP, FMPVŠ, FMPU	VLADA FBiH, FMPIK, FMON, FMBI, FMP	FMROI, FMKS, FMZ, FMUP, FMT

S ciljem realizacije ove preporuke bilo je potrebno, po usvajanju strategije razvoja FBiH 2021–2027. godine, uvažavajući zakonske i reformske obaveze Vlade FBiH i nadležnih federalnih ministarstava, osigurati informacije o donesenim strategijama, te strategijama koje je potrebno donijeti. Trebalo je utvrditi oblasti koje je potrebno strateški urediti u narednom periodu, te pristupiti izradi strategija.

- **Preporuka za federalna ministarstva nadležna za izradu sektorskih strategija**

Preporuka 9. Osigurati efikasnu izradu sektorskih strategija iz nadležnosti ministarstava i njihovo blagovremeno upućivanje u proceduru usvajanja.			
Status realizacije preporuke			
Provedena	Djelimično provedena	Pokrenute početne aktivnosti	Nije provedena
FMOIT, FMF, FMERI, FMRPO, FMRSP, FMPVŠ, FMPU	FMPIK, FMON, FMBI, FMP	FMROI, FMKS, FMZ	FMUP, FMT

S ciljem realizacije ove preporuke bilo je potrebno osigurati blagovremenost i proaktivnost u izvršavanju svih aktivnosti u procesu planiranja i izrade strategija iz nadležnosti ministarstava. Bilo je važno kontinuirano usavršavati kapacitete ministarstava za strateško planiranje tako što će se sudjelovati u obukama iz ove oblasti i saradivati s ostalim nadležnim institucijama.

³⁷ „Službene novine FBiH“, broj 85/22 od 20. 10. 2022. godine

³⁸ Evidencija sadrži naziv strateškog dokumenta, nosioca izrade, datum donošenja odluke za izradu strateškog dokumenta i/ili broj službenih novina, te period važenja strateškog dokumenta.

³⁹ Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u FBiH, Strategija razvoja namjenske industrije FBiH za period 2024–2034. godine; Strateški dokument razvoja industrije, tekstila, odjeće, kože i obuće u FBiH za period 2023–2027. godine.

⁴⁰ Članom 33. Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH, između ostalog, propisana je uloga FZZPR-a u pogledu nadzora nad povezanosti procesa razvojnog planiranja sa procesom izrade DOB-a, budžeta i PJI-a.

Vlada FBiH djelimično je realizovala preporuku broj 8. koja joj je bila upućena. Naime, Strategijom razvoja FBiH 2021–2027. koja je nakon dugogodišnje izrade i usvajanja donesena u 2022. godini, utvrđeni su strateški ciljevi, prioriteti i mjere, te izrada strategija za pojedine oblasti.⁴¹ Prema navodima FZZPR-a, Strategijom razvoja su definisane mjere kojima će se Strategija implementirati u toku sedam godina, pri čemu je donošenje nekog strateškog dokumenta samo jedan od alata za implementaciju mjere. Navedeno ukazuje na to da federalna ministarstva, u skladu s nadležnostima, odlučuju na koji način će realizovati strateške ciljeve u oblasti za koju su nadležna.

Na prijedlog pojedinih federalnih ministarstava, Vlada FBiH je donosila odluke o izradi strategija za određene oblasti. Međutim, **nisu preduzete konkretne aktivnosti kako bi sva nadležna ministarstva utvrdila oblasti koje je potrebno strateški urediti u narednom periodu.** Zbog toga i dalje nemamo objedinjene i pouzdane podatke o sektorskim strategijama koje nedostaju, kao i onima za koje uskoro ističe period važenja, kako bi se koordinirano započele aktivnosti na planiranju i izradi svih potrebnih strategija.

Rezultati praćenja pokazali su da je preporuku 8. i 9. realizovalo sedam federalnih ministarstava, i to: FMOIT, FMF, FMERI, FMRSP, FMRPO, FMPU i FMPVŠ. Ova ministarstva su utvrdila sektorske strategije⁴² iz svoje nadležnosti, pristupila njihovoj koordiniranoj izradi, te su izrađene strategije upućivala u proceduru usvajanja.

Utvrđeno je da je FMOIT planirao i izradio dvije značajne strategije: Strategiju razvoja turizma Federacije BiH 2022–2027. godine i Federalnu strategiju zaštite okoliša za period 2022–2032. godine. Analizom dokumentacije konstatovano je da su aktivnosti na izradi strategije razvoja turizma Federacije BiH 2022–2027. započete 2019. godine, dok su se konkretnije aktivnosti provodile u 2021. godini, uz podršku USAID-a i Privredne komore FBiH.⁴³ Vlada FBiH je ovu Strategiju usvojila 4. 8. 2022. godine, te ju je uputila u parlamentarnu proceduru. Također, Ministarstvo je provodilo aktivnosti na izradi Federalne strategije zaštite okoliša za period 2022–2032. koje su započete 2019. godine⁴⁴ uz finansijsku podršku Ambasade Kraljevine Švedske, te stručnu i tehničku podršku Štokholmskog instituta za okoliš. Strategiju je usvojila Vlada FBiH 25. 8. 2022. godine i uputila u Parlamentarnu proceduru. Strategije su izrađene u skladu s dinamikom projektnih zadataka.

Analiza dokumentacije pokazala je da je **FMF osigurao izradu četiri strateška dokumenta iz svoje nadležnosti, koje je usvojila Vlada FBiH.** Riječ je o Strategiji upravljanja dugom FBiH 2021–2023, kao i za period 2022–2024, Strategiji reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021–2025.⁴⁵ i Strategiji razvoja sistema unutarnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru FBiH 2021–2027. godine.⁴⁶ **Sve ove strategije izrađene su u roku od šest mjeseci, koji je bio određen u odlukama o njihovoj izradi.** Vlada FBiH je ove strateške dokumente usvojila i uputila u parlamentarnu proceduru. Ministarstvo je u 2023. godini, uz tehničku podršku MMF-a (Međunarodni monetarni fond), planiralo izraditi i strategiju restrukturiranja Porezne uprave FBiH za period 2023–2026. godine.

FMERI je pristupio izradi više strateških dokumenata, te je s ciljem realizacije datih preporuka i efikasne izrade strateških dokumenata uspostavio Službu za strateško planiranje i evropske integracije.⁴⁷

⁴¹ Strateški cilj 1. Ubrzan ekonomski razvoj: Strategija razvoja umjetne inteligencije, Strateški cilj 2. Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj: Strateški okvir o inovacijama, istraživanju i razvoju, Strateški plan razvoja zdravstvenog turizma u oblastima rehabilitacije, stomatologije i estetske hirurgije u FBiH, Strategija za mlade, Strategija socijalne uključenosti; Strateški cilj 3. Resursno efikasan i održiv razvoj; Strateški cilj 4. Transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor: Strategija borbe protiv korupcije

⁴² Analiza trogodišnjih/godišnjih planova rada federalnih ministarstava za period 2018–2022. godine, zaključaka i odluka Vlade FBiH o izradi i usvajanju sektorskih strategija, saopćenja sa sjednica Vlade FBiH, odgovora na upitnike revizije učinka.

⁴³ Izradu strategije podržali su USAID i Privredna komora FBiH Projektom „Razvoj održivog turizma u BiH“.

⁴⁴ Vlada FBiH je Zaključkom V broj: 1370/2019 od 28. 11. 2019. zadužila federalne i kantonalne institucije nadležne za okoliš da se aktivno uključe u izradu strategije.

⁴⁵ Odluka Vlade FBiH o izradi strategije V broj: 1584/2020 od 19. 11. 2020. godine, Vlada FBiH je zaključkom usvojila Strategiju 25. 3. 2021. godine

⁴⁶ Odluka Vlade FBiH o izradi strategije V broj: 1729/2020 od 22.12.2020. godine, Vlada FBiH je zaključkom usvojila Strategiju 15. 4. 2021. godine

⁴⁷ Odluka Vlade FBiH, V. broj: 1571/2022 od 10. 11. 2022. godine, kojom je data saglasnost na Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji FMERI-ja

Nakon usvajanja Informacije o realizaciji strateškog dokumenta iz prethodnog perioda, krajem 2022. godine, započete su aktivnosti na izradi nove strategije razvoja namjenske industrije u FBiH za period 2024–2034. godine.⁴⁸ Također, Ministarstvo je, u skladu s odrednicama Uredbe o izradi strateških dokumenata u FBiH, dvije godine prije isteka perioda važenja prethodnog strateškog dokumenta započelo aktivnosti na izradi nove strategije razvoja industrije tekstila odjeće kože i obuće u FBiH za period 2023–2027. godine.⁴⁹ Pored toga, u Planu rada za 2022. godinu planirana je priprema projektnog zadatka za izradu strategije upravljanja mineralnim sirovinama, koja je predviđena i Strategijom razvoja u FBiH.

Ministarstvo je zbog neizvjesnosti usvajanja okvirne energetske strategije FBiH do 2035. godine, sredinom 2021. godine pokrenulo izradu energetske strategije FBiH za period 2022–2035. godine, s osvrtom na 2050. godinu.⁵⁰ U budžetu su planirana sredstva za izradu, pripremljena je tenderska dokumentacija za provođenje postupka za izbor subjekta za izradu dokumenta, kao i Nacrt ugovora, ali sve aktivnosti su zaustavljene do usvajanja Budžeta FBiH za 2023. godinu. Ministarstvo prati realizaciju usvojenih strateških dokumenata, o čemu redovno izvještava Vladu FBiH.⁵¹

U dostavljenim odgovorima FMRSP-a navedeno je da Ministarstvo postupilo u skladu s datim preporukama. Planiralo je i uz podršku eksperata Međunarodne organizacije rada (ILO) izradilo Strategiju zapošljavanja u FBiH 2021–2027. godine,⁵² koju je 2021. godine prihvatila Vlada FBiH⁵³ i nakon toga uputila u parlamentarnu proceduru.⁵⁴ Također, u toku je izrada strategije razvoja socijalne i dječije zaštite u FBiH, za koju je Vlada FBiH donijela Odluku o izradi.⁵⁵ Prema dostavljenim informacijama, izrada ovog strateškog dokumenta u završnoj je fazi. Ministarstvo je nakon isteka važenja prethodnog strateškog dokumenta planiralo izradu strategije za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u FBiH 2023–2028. godine. Osigurana je saradnja s federalnim ministarstvima i FZZPR-om s ciljem koordinirane izrade ovog strateškog dokumenta. Međutim, nije izvjesno kada će strategija biti završena s obzirom na to da nisu odobrena finansijska sredstva za njenu izradu.⁵⁶ Također, prema dostupnim podacima, uz podršku UNICEFA-a izrađen je Nacrt strategije socijalnog uključivanja 2021–2027. godine.

Kada je u pitanju razvoj oblasti preduzetništva i obrta za koju je nadležan FMRPO, Ministarstvo je na osnovu Odluke Vlade FBiH pokrenulo izradu strategije razvoja male privrede FBiH 2022–2027. godine.⁵⁷ Prema Odluci, strategija je trebala biti završena u roku od devet mjeseci, odnosno do 10. 11. 2022. godine. Prema dostavljenim informacijama, završena je izrada Nacrta strategije, te je u toku proces javnih konsultacija na Nacrt.⁵⁸ U izradi je ostvarena saradnja i koordinacija sa više federalnih ministarstava (FMERI, FMT, FMOIT, FZZPR), te s predstavnicima kantona, jedinica lokalne samouprave, preduzetnika, obrtnika i ostalih socioekonomskih partnera.

FMPU provodi aktivnosti na izradi strategije dugoročne obnove zgrada u FBiH za period do 2050. godine, za koju je Vlada FBiH donijela Odluku o izradi.⁵⁹ Određen je rok od 12 mjeseci za izradu Strategije. Prema informacijama nadležnih iz Ministarstva, završena je izrada Nacrta navedene strategije uz podršku vanjskog partnera, Njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ), i provode se finalne

⁴⁸ 341. sjednica Vlade FBiH, održana 8. 12. 2022. godine

⁴⁹ Zaključak V. broj: 1291/2022 od 1. 9. 2022. godine

⁵⁰ Vlada FBiH na 271. sjednici 24. 6. 2021. godine dala prethodnu saglasnost o izradi strategije

⁵¹ Strategija razvoja drvne industrije Federacije Bosne i Hercegovine za period 2016–2025. godine; Strategija razvoja metalnog i elektro sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2016–2025. godine; Strategija razvoja industrije građevinskog materijala Federacije Bosne i Hercegovine za period 2016–2025. godine

⁵² Dopis FMRSP-a upućen Međunarodnoj organizaciji rada (ILO) radi angažovanja eksperata u izradi strategije zapošljavanja u FBiH 2021–2027. godine, broj: 03-30/9-786/20 JKB od 23. 3. 2020. godine

⁵³ Zaključak V. broj: 796/2021 od 6.5.2021. godine

⁵⁴ Predstavnički dom Parlamenta FBiH je 27. 9. 2021. godine usvojio strategiju, a Dom naroda ju je razmatrao na sjednici 23. 11. 2021. godine i nije usvojio.

⁵⁵ Odluka donesena na 308. sjednici Vlade FBiH, održanoj 17. 3. 2022. godine

⁵⁶ Odgovori FMRSP-a na Upitnik revizije učinka, broj 09-11/1-2536-3/20 od 11. 1. 2023. godine

⁵⁷ Vlada FBiH je na 301. sjednici, održanoj 3. 2. 2022. godine, donijela Odluku o izradi strategije razvoja male privrede FBiH 2022–2027, Odluka V broj 138/2022.

⁵⁸ Informacije iz odgovora FMRPO na Upitnik

⁵⁹ „Službene novine FBiH“, broj: 57/21

aktivnosti prije dostavljanja Vladi FBiH. Također, Ministarstvo je planiralo donošenje Strategije prostornog razvoja FBiH,⁶⁰ ali ove aktivnosti su prolongirane zbog kašnjenja Prostornog plana FBiH 2008–2028. godine, koji još uvijek nije usvojen na Parlamentu FBiH.⁶¹

FMPVŠ je u roku definisanom Odlukom Vlade izradio Strategiju poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021–2027. godine. Također, izradio je Strategiju upravljanja vodama Federacije BiH 2022–2032. godine, koja je u okviru Federalne strategiju zaštite okoliša za period 2022–2032. godine. Ove strategije prihvatila je Vlada FBiH i uputila u parlamentarnu proceduru. Također, u fazi izrade je i srednjoročna strategija pružanja savjetodavnih usluga u Federaciji BiH 2023–2030. godine.⁶² Ministarstvo je izradilo Šumarski program FBiH – Opći dio, koji je Vlada FBiH prihvatila i uputila Parlamentu FBiH na razmatranje i usvajanje.

Međutim, prema informacijama koje je dostavio FMPVŠ, usvajanje Šumarskog programa FBiH – Opći dio, odloženo je do usvajanja zakona o šumama. S obzirom na to da ovaj Zakon još uvijek nije usvojen na Parlamentu FBiH, oblast šumarstva u FBiH ni nakon više od 15 godina nije zakonski niti strateški uređena.

FMPIK, FMON, FMBI i FMP djelimično su realizovali date preporuke.

Analizom odgovora na Upitnik revizije učinka i planova rada konstatovano je da **FMPIK** provodi aktivnosti na realizaciji važeće Strategije transporta FBiH 2016–2030. godine.⁶³ U periodu od 2018. do 2022. godine Ministarstvo je učestvovalo u definisanju politika i izradi strategije sigurnosti cestovnog prometa u BiH i FBiH. Planirana je izrada strateškog dokumenta vezanog za digitalizaciju i osiguranje digitalne infrastrukture, ali konkretne aktivnosti još uvijek nisu započete. Prema izjavi nadležnih iz Ministarstva, u toku je izrada zakonskog okvira koji reguliše ovu oblast.

FMON je djelimično realizovao preporuku s obzirom na to da je utvrdio Strateški plan za unapređenje ranog rasta i razvoja djece u FBiH 2020–2025. godine, koji je usvojila Vlada FBiH.⁶⁴ Međutim, iako je istekao period važenja Strateških pravaca razvoja visokog obrazovanja u FBiH 2012–2022. godine, nisu planirane aktivnosti na izradi nove strategije, nego se kontinuirano provode aktivnosti na realizaciji ranije važećeg strateškog dokumenta do izrade novog.⁶⁵

Kada je u pitanju strateški okvir za razvoj naučno-istraživačke i istraživačko-razvojne djelatnosti na federalnom nivou, FMON je u trogodišnjem programu rada za 2023–2025. planirao stvaranje strateškog i pravnog okvira za razvoj u ovoj oblasti.⁶⁶ Međutim, navode da je nosilac aktivnosti na izradi ovog dokumente Vlada FBiH, koja je 2021. godine donijela Zaključak⁶⁷ kojim se obustavljaju aktivnosti na realizaciji projekta „Strategija razvoja naučno-istraživačkog i istraživačko-razvojnog rada u FBiH za period 2017–2027. godine“ jer je postojeći radni dokument usljed protoka vremena izgubio na aktuelnosti. Istim Zaključkom Vlada FBiH izrazila je svoju opredijeljenost za uspostavu strateškog, finansijskog i pravnog okvira za razvoj nauke u FBiH i nastavak aktivnosti na postizanju ovih ciljeva.

FMBI je u prethodnim godinama učestvovao u izradi Strategije za unapređenje prava i položaja osoba sa invaliditetom 2016–2021. godine, koja je bila na snazi do 2022. godine, te je uz koordinaciju FMRSP-a planirana izrada nove strategije. Strategijom razvoja FBiH 2021–2027. nisu definisane obaveze izrade dodatnih strateških dokumenata u ovoj oblasti. Analizom dostavljene dokumentacije konstatovano je da Ministarstvo, u skladu s planiranim aktivnostima, provodi politiku zaštite i unapređenja prava boračko-

⁶⁰ U Planu rada FMPIK za 2018. godinu navedeno je da je donesena Odluka o pristupanju izradi prostornog plana FBiH za period 2002–2022. godine, ali plan nije izrađen.

⁶¹ Prema dostupnim informacijama, Predstavnički dom Parlamenta FBiH usvojio je Prijedlog prostornog plana FBiH 2008–2028. godine 9. 7. 2014. godine. Međutim, Dom naroda Parlamenta FBiH još uvijek nije razmatrao ovaj Prijedlog. Posljednji prostorni plan, koji je i danas na snazi, usvojen je još 1981. godine.

⁶² Vlada je na 333. sjednici Vlade FBiH, održanoj 6. 10. 2022. godine, donijela Odluku o pokretanju procesa izrade srednjoročne strategije pružanja savjetodavnih usluga u Federaciji BiH 2023–2030. godine.

⁶³ Strategija objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj 22/17 od 17. marta 2017. godine

⁶⁴ 242. sjednica Vlade FBiH, održana 5. 11. 2020. godine

⁶⁵ Komentari FMON-a na Nacrt izvještaja revizije učinka, broj: 02-45-756-1/23 od 7. 3. 2023. godine

⁶⁶ Trogodišnji plan rada FMON-a za period 2023–2025. godine

⁶⁷ V broj: 1259/2021 od 29. 7. 2021. godine

invalidske populacije, ali i dalje nije planiralo izradu posebne strategije koja bi uredila ovu oblast.⁶⁸

U dostavljenim odgovorima na Upitnik revizije učinka **FMP** je naveo da su strategije koje se odnose na sektor pravde specifične, s obzirom na ustavno uređenje BiH i FBiH, te se donose na nivou BiH zajedničkim djelovanjem entitetskih ministarstava pravde, ministarstva pravde BiH i pravosudne komisije Brčko distrikta.⁶⁹ Kada su u pitanju ove strategije, FMP je imao svoje predstavnike u svim radnim grupama i aktivno sudjelovao u njihovoj izradi. Pored toga, u koordinaciji sa FZZPR-om, Ministarstvo je učestvovalo u izradi svih sektorskih strateških dokumenta FBiH.

FMROI, FMKS, FMZ, FMUP i FMT preduzeli su početne aktivnosti na realizaciji preporuke.

Analizom dostupne dokumentacije i prema navodima nadležnih iz **FMROI-ja, Ministarstvo je** provodilo aktivnosti na realizaciji Strategije saradnje sa iseljeništvom FBiH za period 2020–2024. godine.⁷⁰ Iako bi izrada strateškog dokumenta treba započeti dvije godine prije narednog planskog perioda, nisu dostavljene informacije o pokrenutim aktivnostima kako bi se blagovremeno planirala i izradila strategija za naredni period.⁷¹ Važno je napomenuti da je Strategija razvoja FBiH 2021–2027. godine kao jedan od strateških prioriteta predviđela aktivnosti povezivanja s bh. dijasporom.⁷²

FMKS je u Trogodišnjem planu rada za period 2022–2024. godine planirao izradu i usvajanje strategije prema mladima u FBiH i akcionog plana za njenu provedbu, te su planirana finansijska sredstva za njenu izradu. Nadležni iz Ministarstva navode da je izrada ove strategije trenutno u toku,⁷³ ali nisu dostavljeni podaci u kojoj fazi je izrada, niti je utvrđena dinamika izrade i donošenja.

Nadležni iz FMKS-a se u prethodnim godinama nisu bavili strateškim planiranjem razvoja kulture i sporta, a kao razloge navode činjenicu da su ove oblasti, shodno Ustavu FBiH, isključiva nadležnost kantona. Napominjemo da je razvoj ovih oblasti obuhvaćen ciljevima Strategije razvoja FBiH.⁷⁴ Ministarstvo je određeno kao institucija odgovorna za koordinaciju i nosilac implementacije mjere za razvoj sporta, te kao jedan od nosilaca mjere razvoja poduzetništva kreativnog sektora. Nisu dostavljeni podaci o planiranju i realizaciji ovih mjera.

FMZ implementira Strateški plan razvoja zdravstva za period 2008–2018. godine, čije je važenje produženo do kraja 2020. godine, te naknadno do donošenja novog razvojnog dokumenta za FBiH.⁷⁵ Također, u toku je implementacija Strategije borbe protiv dijabetesa u FBiH 2014–2024. godine,⁷⁶ ali nisu dostavljene informacije o planiranju ove strategije za naredni strateški ciklus. Strategijom razvoja FBiH predviđena je izrada novih strateških dokumenata u oblasti zdravstva. Međutim, **nisu utvrđeni strateški dokumenti** koje je potrebno donijeti u narednom periodu, iako je istekao period važenja više strateških dokumenata iz oblasti zdravstva.⁷⁷ Nadležni iz FMZ-a navode da će se o donošenju novih sektorskih strategija očitovati nakon imenovanja resornog federalnog ministra.⁷⁸

Rezultati praćenja pokazali su da FMUP i FMT nisu preduzimali dovoljno aktivnosti na planiranju i izradi sektorskih strateških dokumenata, već su se usmjerili na izradu zakonske regulative u oblasti za koju su nadležni. Izrada strategija iz njihove nadležnosti predviđena je Strategijom razvoja FBiH.

⁶⁸ Plan rada za period 2022–2024. godine: planirana je Izmjena i dopuna Zakona o kontroli zakonitosti korištenje prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite, kao i donošenje jedinstvenog zakona za ostvarivanje prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite.

⁶⁹ Strategija za procesuiranje ratnih zločina, Strategija za reformu sektora pravde

⁷⁰ Usvojena na Vladi FBiH na 204. sjednici održanoj 23. 12. 2019. godine, Odluka V broj: 1539/2019 od 23. 12. 2019. godine

⁷¹ Član 9. stav 1. Uredbe o izradi strateških dokumenata u FBiH

⁷² Strateški cilj 1. – Ubrzan ekonomski razvoj – prioritet 1.4. Stimulisati povezivanje s bh. dijasporom.

⁷³ Očitovanje FMKS-a na Nacr. izvještaja, broj: 08-11-1669/23-1/23 od 10. 3. 2023. godine

⁷⁴ Strateški cilj 1. Ubrzan ekonomski razvoj; Prioritet: 1.3. Podupirati razvoj poslovnog privatnog sektora; Mjera 1.3.3. Podupirati razvoj poduzetništva kreativnog sektora; Strateški cilj broj 2. Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj; Prioritet 2.3. Ublažiti trend demografskog starenja stanovništva, poboljšati stabilnost porodica i položaj mladih; Mjera 2.3.5. Unaprijediti uslove za razvoj i bavljenje sportom

⁷⁵ Program rada Vlade FBiH za 2022. godinu

⁷⁶ Strategija borbe protiv dijabetesa 2014–2024. godine

⁷⁷ Strategija za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja u FBiH 2012–2020. godine; Strategija za promicanje seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u FBiH 2010–2019. godine; Strategija za prevenciju, tretman i kontrolu malignih neoplazmi u FBiH 2012–2020. godine; Strategija ranog rasta i razvoja djece u FBiH 2013–2017. godine, Strategija za rijetke bolesti 2014–2020. godine

⁷⁸ Strateški plan razvoja zdravstvenog turizma u oblastima rehabilitacije, stomatologije i estetske hirurgije u FBiH

Prema navodima nadležnih u odgovorima na Upitnik revizije učinka, menadžment **FMUP-a** razmatrao je Izvještaj revizije učinka, te je zaključeno da nije potrebno donositi strateške dokumente. U Strategiji razvoja FBiH predviđena je izrada strategije kibernetičke i sajber sigurnosti, gdje se kao učesnik u izradi navodi i ovo Ministarstvo, međutim, nisu dostavljene informacije da je bilo aktivnosti po ovom pitanju. Analizom dokumentacije konstatovano je da je Ministarstvo u svojim programima rada planiralo realizaciju nekih ciljeva, prioriteta i mjera preuzetih iz Strategije razvoja FBiH 2021–2027. godine, koje su u njegovoj nadležnosti. Nadležni iz Ministarstva istakli su da će u narednom periodu inicirati izradu nacrtu strategije kibernetičke sigurnosti FBiH.⁷⁹ U proteklom periodu inicirali su donošenje Zakona o zaštiti kritične infrastrukture u FBiH, na osnovu čega je Vlada FBiH formirala Radnu grupu za izradu prednacrtu ovog Zakona.

U odgovorima **FMT-a** na Upitnik revizije učinka navedeno je da su prilikom razmatranja preporuka revizije učinka zaključili da je potrebno osigurati blagovremenost i proaktivnost u procesu planiranja i izrade strateških dokumenata. Međutim nisu dostavljene informacije da je bilo aktivnosti na utvrđivanju novih strateških dokumenata u oblasti trgovine. Strategija razvoja FBiH 2021–2027. definiše nekoliko mjera iz nadležnosti Ministarstva, pa tako i donošenje zakonodavnog i strateškog okvira za e-trgovinu. Međutim, nisu dostavljene informacije da je donesen ovaj strateški dokument. Prema dostavljenim informacijama, Ministarstvo je izrađivalo bitne zakone iz oblasti trgovine.⁸⁰

Na osnovu raspoloživih informacija utvrđeno je da su sva federalna ministarstva realizovala datu preporuku u dijelu koji se odnosi na kontinuirano usavršavanje kapaciteta za strateško planiranje, tako što su sudjelovala u obukama iz ove oblasti i saradivala s ostalim nadležnim institucijama. Naime, obuke i radionice organizovali su ADS⁸¹ i FZZPR s ciljem jačanja kompetencija rukovodećih i ostalih državnih službenika u praktičnoj primjeni uredbi. Sva ministarstva uspostavila su saradnju sa FZZPR-om, bilo u procesu izrade strateških dokumenata ili u vezi s izradom trogodišnjih ili godišnjih planova.

3. POSTUPANJE PARLAMENTA FBiH

Ured za reviziju je Izvještaj revizije učinka „**Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine**“, u skladu s odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine,⁸² dostavio na postupanje Parlamentu FBiH. Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju nije na svojim sjednicama razmatrala Izvještaj kako bi sačinila informaciju sa zaključcima usmjerenim na unapređenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka. Shodno navedenom, **Parlamentarna komisija nije ni dostavila domovima Parlamenta FBiH informaciju o stepenu realizacije preporuka revizije učinka datih u Izvještaju revizije učinka, tako da su izostale aktivnosti koje bi doprinijele njihovoj realizaciji.**

⁷⁹ Očitovanje FMUP-a na Nacrt izvještaja o praćenju, broj: 01-45-1-036 od 15. 3. 2023. godine

⁸⁰ Na prijedlog FMT-a, u 2021. godini donesen je Zakon o posredovanju u prometu nekretnina, Zakon o slobodnim zonama u FBiH, prihvaćena inicijativa FMT-a o potrebi donošenja Zakona o zaštiti potrošača BiH, izrađen Prednacrt novog zakona o unutrašnjoj trgovini. U 2023. godini planirana je izrada prednacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli cijena.

⁸¹ Prema navodima FMERI-ja, ali i drugih ministarstava, riječ je o radionicama na temu „Primjena Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH“.

⁸² „Službene novine Federacije BiH“, broj 22/06

4. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA REVIZIJE UČINKA

Od ukupno 19 subjekata koji su bili obuhvaćeni praćenjem, njih 16 se u predviđenom roku očitovalo: FZZPR,⁸³ FMF,⁸⁴ FMON,⁸⁵ FMPU,⁸⁶ FMERI,⁸⁷ FMPVŠ,⁸⁸ FMRPO,⁸⁹ FMBI,⁹⁰ FMRSP,⁹¹ FMT,⁹² FMKS,⁹³ FMOIT,⁹⁴ FMP,⁹⁵ FMUP,⁹⁶ FMROI⁹⁷ i FMPIK.⁹⁸ Komentare na Nacrt izvještaja nije dostavio Parlament FBiH, Generalni sekretarijat Vlade FBiH, koji je umjesto svojih komentara prosljedio komentare FMERI-ja, FMOIT-a i FMRSP-a, kao ni FMZ.

Od 16 subjekata koji su se očitovali, 14 nije imalo primjedbi na Nacrt izvještaja o praćenju.⁹⁹ Nadležni iz FMON-a i FMKS-a dostavili su dodatna pojašnjenja, što je inkorporirano u tekst Izvještaja. Međutim, dostavljeni komentari nisu iziskivali izmjene u procjeni realizacije preporuka.

5. ZAKLJUČCI

Ured za reviziju je u Izvještaju „**Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine**“ iz 2021. godine identifikovao značajne nedostatke u procesu planiranja i donošenja strategija. Nedostaci regulatornog okvira i organizacijskih pretpostavki za adekvatno planiranje i izradu strategija, neusvajanje Strategije razvoja kao temeljnog strateškog dokumenta FBiH, nepostojanje odgovarajućih evidencija o strategijama, te neblagovremeno planiranje, izrada i usvajanje strategija ukazali su na to da upravljanje strategijama FBiH još uvijek nije adekvatno uspostavljeno.

Provedenim praćenjem utvrđeno je da je većina subjekata preduzimala određene aktivnosti na realizaciji preporuka, ali one nisu bile dovoljne kako bi se preporuke u potpunosti realizovale i time doprinijelo značajnijem unapređenju efikasnosti u planiranju i donošenju strategija.

Rezultati su pokazali da su nakon dugogodišnjeg odgađanja stavljeni u primjenu značajni podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH, čime su stvorene pretpostavke za njegovu primjenu. Međutim, i dalje postoji potreba za unapređenjem regulative, kako bi se jasno propisale obaveze nadležnih institucija u procesu planiranja i izrade strateških dokumenata. Neusklađenost strateškog planiranja s planiranjem Budžeta FBiH i dalje je prisutno s obzirom na to da nije okončana izrada i donošenje podzakonskog akta kojim bi se ovo pitanje trebalo urediti.

Utvrđeno je da ni nakon date preporuke Vijeće Federacije kao savjetodavno tijelo nije započelo s radom, čime je izostala njegova uloga u procesima definisanja, implementacije, monitoringa evaluacije i izvještavanja o realizaciji razvojnih prioriteta u Federaciji. Pored toga, nije osigurano ni praćenje realizacije Vladinih zaključaka vezano za izradu strateških dokumenata.

⁸³ Očitovanje dostavljeno putem e-maila 16. 3. 2023. godine

⁸⁴ Broj: 02-11-3-7-1477/23 od 7. 3. 2023. godine

⁸⁵ Broj: 02-45-756-1/23 od 7. 3. 2023. godine

⁸⁶ Broj: 05-11-1528/22-7 od 7. 3. 2023. godine

⁸⁷ Broj: 04-11-1-2178/22 od 8. 3. 2023. godine

⁸⁸ Broj: 13-11/8-423/23 B.S. od 8. 3. 2023. godine

⁸⁹ Broj: 02-24-2526/23 od 9. 3. 2023. godine

⁹⁰ Broj: 02-11-4751-1/22 od 9. 3. 2023. godine

⁹¹ Broj: 08-11/1-2536-4/20 od 10. 3. 2023. godine

⁹² Broj: 01-11-198/23 od 10. 3. 2023. godine

⁹³ Broj: 08-11-1669/23-1/23 od 10. 3. 2023. godine

⁹⁴ Broj: 02-11-6-29/23 od 13. 3. 2023. godine

⁹⁵ Očitovanje dostavljeno putem e-maila 14. 3. 2023. godine

⁹⁶ Broj: 01-45-1-036 od 15. 3. 2023. godine

⁹⁷ Broj: 07-11-299-2/23 od 13. 3. 2023. godine; U dostavljenom očitovanju na Nacrt navedeno je da će Ministarstvo pratiti daljnji napredak provedbe sistema strateškog planiranja Vlade FBiH i Parlamenta FBiH u skladu sa svojim nadležnostima. Također, potvrdili su da su date preporuke u početnoj fazi realizacije.

⁹⁸ Očitovanje dostavljeno putem e-maila od 20. 3. 2023. godine

⁹⁹ FZZPR, FMF, FMPU, FMERI, FMPVŠ, FMRPO, FMBI, FMRSP, FMT, FMOIT, FMP, FMUP, FMROI i FMPIK

Praćenje je pokazalo da su evidencije o strategijama unaprijeđene, ali još uvijek ne postoji registar s objedinjenim podacima o strateškim dokumentima u FBiH, koji bi uključivao i one koje su planirane, kao i informacije o njihovoj implementaciji. Uspostavljanjem cjelovitih i pouzdanih evidencija stvorile bi se pretpostavke za kontinuirano praćenje napretka razvojnih prioriteta, te bi institucije zakonodavne i izvršne vlasti imale informacije o statusu reformskih procesa i osnovu za preduzimanje korektivnih mjera u narednom periodu.

6. DODATNE PREPORUKE

Preporuka za Vladu FBiH i Federalni zavod za programiranje razvoja

- Propisati obavezu da federalna ministarstva, kao i ostali nosioci izrade strategija u FBiH, dostavljaju Federalnom zavodu za programiranje razvoja podatke o planiranim, izrađenim i donesenim strategijama i izvještaje o realizaciji strategija, kako bi se osigurale pretpostavke za vođenje sveobuhvatnih evidencija strateških dokumenata.

Preporuka za Vladu FBiH

- Imenovati odgovornu instituciju/službu koja će pratiti realizaciju zaključaka Vlade FBiH koji se odnose na planiranje i izradu strategija.

Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „**Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine**“ obavio je revizorski tim u sastavu: Mirsada Čengiđ, voditeljica tima, i Emina Imamović, članica tima.

Voditeljica tima

Mirsada Čengiđ, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za reviziju učinka**

Aida Đozić, s. r.

PRILOZI

Prilog 1. Status realizacije preporuka prema subjektima revizije

Preporuke	Osigurati primjenu Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH i podzakonskih akata donesenih temeljem ovog Zakona, kako bi se uspostavio harmoniziran i efikasan sistem upravljanja strategijama Federacije BiH	Uspostaviti rad Vijeća Federacije u skladu s obavezama propisanim Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem	Osigurati institucionalnu podršku u izradi sektorskih strategija	Izraditi propis o metodologiji za povezivanje razvojnog, finansijskog i investicijskog planiranja u Federaciji, shodno obavezama propisanim Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH	Uspostaviti i voditi pouzdane i cjelovite evidencije o strateškim dokumentima Federacije BiH i izvještajima o njihovoj implementaciji	Osigurati blagovremeno razmatranje i donošenje strategija koje se Parlamentu FBiH dostavljaju na usvajanje	Uspostaviti nadzor nad planiranjem i izradom strategija	Utvrđiti sektorske strateške dokumente koje je potrebno donijeti u narednom periodu, te pristupiti njihovoj koordiniranoj izradi	Osigurati efikasnu izradu sektorskih strategija iz nadležnosti ministarstava i njihovo blagovremeno upućivanje u proceduru usvajanja
Subjekti revizije									
1. Parlament FBiH						Pokrenute početne aktivnosti			
2. Vlada FBiH	Provedena	Nije provedena	Djelimično provedena				Pokrenute početne aktivnosti	Djelimično provedena	
3. Federalni zavod za programiranje razvoja			Provedena		Djelimično provedena				
4. Federalno ministarstvo finansija				Djelimično provedena				Provedena	Provedena
5. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva								Provedena	Provedena
6. Federalno ministarstvo okoliša i turizma								Provedena	Provedena
7. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta								Provedena	Provedena
8. Federalno ministarstvo prometa i komunikacija								Djelimično provedena	Djelimično provedena
9. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike								Provedena	Provedena
10. Federalno ministarstvo zdravstva								Pokrenute početne aktivnosti	Pokrenute početne aktivnosti

11. Federalno ministarstvo trgovine								Pokrenute početne aktivnosti	Nije provedena
12. Federalno ministarstvo prostornog uređenja								Provedena	Provedena
13. Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova								Pokrenute početne aktivnosti a	Nije provedena
14. Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke								Djelimično provedena	Djelimično provedena
15. Federalno ministarstvo kulture i sporta								Pokrenute početne aktivnosti	Pokrenute početne aktivnosti
16. Federalno ministarstvo boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata								Djelimično provedena	Djelimično provedena
17. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica								Pokrenute početne aktivnosti	Pokrenute početne aktivnosti
18. Federalno ministarstvo pravde								Djelimično provedena	Djelimično provedena
19. Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije								Provedena	Provedena
Broj subjekata koji su proveli preporuku	1	0	1	0	0	0	0	7	7
Broj subjekata koji su djelimično proveli preporuku	0	0	1	1	1	0	0	5	4
Broj subjekata koji su pokrenuli početne aktivnosti	0	0	0	0	0	1	1	5	3
Broj subjekata koji nisu proveli preporuku	0	1	0	0	0	0	0	0	2

Prilog 2. Pregled podataka o strategijama u izradi i strategijama koje je usvojila Vlada FBiH u periodu 2021–2022. godine

R. br.	Naziv institucije odgovorne za izradu strateškog dokumenta	Naziv strateškog dokumenta	Status i datum usvajanja
1.	FMOIT	Strategija razvoja turizma u FBiH 2022–2027.	Usvojila Vlada FBiH 4. 8. 2022.
		Strategija zaštite okoliša FBiH 2022–2032 i Strategija upravljanja vodama FBiH 2022–2032.	Usvojila Vlada FBiH 25. 8. 2022.
2.	FMRPO	Strategija razvoja male privrede FBiH 2022–2027.	U fazi javnih konsultacija
		Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u FBiH za period 2023–2027.	Pokrenute aktivnosti na izradi ¹⁰⁰
		Strategija razvoja namjenske industrije u Federaciji BiH za period 2024–2034.	Pokrenute aktivnosti na izradi ¹⁰¹
		Projektni zadatak za izradu Energetske strategije Federacije BiH za period 2022–2035. sa projekcijom na 2050. godinu	U toku izrada ¹⁰²
4.	FMPVŠ	Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021–2027.	Usvojila Vlada FBiH 27. 10. 2022.
		Strategija upravljanja vodama Federacije BiH 2022–2032. kao dio Federalne strategije zaštite okoliša za period 2020–2032.	Usvojila Vlada FBiH 25. 8. 2022.
		Srednjoročna strategija pružanja savjetodavnih usluga u Federaciji BiH 2023–2030.	U toku izrada
5.	FMRSP	Strategija zapošljavanja u FBiH 2021–2027.	Usvojila Vlada FBiH 6. 5. 2021.
		Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u FBiH	U toku izrada
6.	FMPU	Strategija dugoročne obnove zgrada u Federaciji BiH za period do 2050. godine	U završnoj fazi izrade
7.	FMF	Strategija upravljanja dugom FBiH 2021–2023.	Usvojila Vlada FBiH 19. 2. 2021.
		Strategija upravljanja dugom FBiH 2022–2024.	Usvojila Vlada FBiH 12. 5. 2022.
		Strategija reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021–2025.	Usvojila Vlada FBiH 25. 3. 2021.
		Strategija razvoja sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru FBiH 2021–2027.	Usvojila Vlada FBiH 15. 4. 2021.

¹⁰⁰ Zaključak Vlade FBiH, V. broj: 1291/2022 od 1. 9. 2022. godine kojim se zadužuje FMERI da pokrene aktivnosti na izradi

¹⁰¹ Zaključak Vlade FBiH, V. broj: 1748/2022 od 8. 12. 2022. godine kojim se zadužuje FMERI da pokrene aktivnosti na izradi

¹⁰² Zaključak Vlade FBiH, V. broj: 1057/2021 od 24. 6. 2021. godine kojim se daje saglasnost FMERI-ju na projektni zadatak za izradu strategije